

Huvudman

Västerås Entreprenörsgymnasium, org.nr. 817605-8942

susanna.hodin@kgg.se

Ärendet

Etableringskontroll i samband med utökning av verksamheten vid Kopparlundsgymnasiet i Västerås kommun. Etableringskontrollen har omfattat utbildning på det nationella ekonomiprogrammet inriktning ekonomi, samhällsvetenskapsprogrammet inriktning beteendevetenskap samt naturvetenskapsprogrammet inriktning naturvetenskap och samhälle.

Beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Västerås Entreprenörsgymnasium att senast **den 16 augusti 2024** ha vidtagit nedan angivna åtgärder avseende brister rörande lokaler och utrustning samt anställning av legitimerade och behöriga lärare. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Om Västerås Entreprenörsgymnasium inte följer detta föreläggande kan mer ingripande sanktioner komma att aktualiseras.

Beslutet om föreläggande gäller omedelbart enligt 26 kap. 10 § tredje stycket skollagen. Beslutet om föreläggande får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Västerås Entreprenörsgymnasium ska vidta följande åtgärder

Förutsättningar att starta utbildningen

Lokaler och utrustning

1. Se till att ordna med tillgång till lokaler och utrustning som behövs för att syftet med utbildningen på naturvetenskapsprogrammet inriktning naturvetenskap och samhälle ska kunna uppfyllas under årskurs 2 och 3. Huvudmannen ska i samband med redovisningen av vidtagna åtgärder inkomma med underlag som visar att huvudmannen har

ordnat med tillgång till lokaler och utrustning för den aktuella utbildningen (2 kap. 35 § skollagen).

Anställning av lärare

1. Se till att vidta ansträngningar för att rekrytera legitimerade och behöriga lärare för all undervisning i ämnena engelska, svenska, matematik, moderna språk tyska, psykologi, företagsekonomi samt ledarskap och organisation. Huvudmannen ska annonsera i externa kanaler efter legitimerade lärare med behörighet för de ämnen lärarna ska undervisa i. Inkom med en redogörelse för hur annonserna har utformats och var annonsering har skett (2 kap. 13 § skollagen).
2. Se till att anställa lärare som har legitimation och är behöriga för den undervisning de ska bedriva i ämnena engelska, svenska, matematik, moderna språk tyska, psykologi, företagsekonomi samt ledarskap och organisation. Den lärare som ska undervisa i företagsekonomi ska liksom övriga lärare vara anställd direkt av huvudmannen. Huvudmannen ska i samband med redovisningen av vidtagna åtgärder inkomma med uppgifter om vilka lärare som har anställts och underlag som styrker deras legitimation och behörighet (2 kap. 13 § samt 23 kap. 2 och 13 §§ skollagen).
3. För det fall huvudmannen för undervisningen i ovanstående ämnen efter annonsering anställer lärare utan legitimation och behörighet, inkom med underlag från rekryteringen som visar vilka lärare som har anställts (anställningsavtal) och underlag som styrker deras erfarenhet och utbildning samt vilka sökanden som inte har fått tjänsterna och deras erfarenhet och utbildning. Inkom vidare med en motivering till varför aktuella lärare är lämpliga att bedriva undervisningen och i så stor utsträckning som möjligt har en utbildning som motsvarar den utbildning som är behörighetsgivande (2 kap. 18 § skollagen).

Områden utan konstaterade brister

Skolinspektionen avslutar ärendet i övriga delar avseende förutsättningar att starta utbildningen.

Om ärendet

Skolinspektionen har inlett en etableringskontroll i samband med utökning av Kopparlundsgymnasiet i Västerås kommun.

Etableringskontrollen har genomförts genom intervjuer med representanter för huvudmannen samt rektorn och den biträdande rektorn för skolenheten. Som en del av kontrollen har även dokumentation inhämtad från huvudmannen granskats och syn har genomförts på plats.

Huvudmannen har getts tillfälle att yttra sig över allt material av betydelse för beslutet.

Kontrollen har omfattat en prövning av huvudmannens förutsättningar att starta utbildningen. En ägar- och ledningsprövning har gjorts i ett annat tillsynsärende, se beslut daterat den 8 september 2023 dnr SI 2023:1028.

Motivering av beslutet

Skolinspektionen redogör först för de omständigheter som framkommit i tillsynsutredningen och som ligger till grund för myndighetens bedömning, därefter anges de bestämmelser som tillämpas och slutligen redovisar Skolinspektionen sin bedömning i det här fallet.

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen). Vidare ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 7 § skollagen).

Föreläggande

Förutsättningar att starta utbildningen

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Lokaler, utrustning och lärverktyg

Av inkomna hyresavtal framgår att huvudmannen hyr skollokaler belägna på adressen Slintervägen 6 i Västerås. Huvudmannen uppger att de i god tid inför utökningen av verksamheten, sedan januari 2022, har utökat sina lokaler genom att hyra ett till våningsplan. Någon ytterligare förändring av lokalerna behöver inte ske med anledning av utökningen. Av bifogade ritningar över lokalerna och genom syn på plats framgår att lokalerna består av två våningsplan som bland annat inrymmer 15 undervisningssalar, varav ett medierum och en No-sal, ett bibliotek och ett antal mindre grupprum. Huvudmannen har gett in brandskyddsdokumentation avseende lokalerna samt en kopia av upprättad plan för det löpande brandskyddsarbetet. Skolinspektionens utredning visar även att huvudmannen har anmält till kommunens miljö- och hälsoskyddsförvaltning att skolverksamhet ska bedrivas i lokalerna.

Av utredningen framgår att huvudmannen för undervisningen i ämnet idrott och hälsa hyr lokaler och anläggningar av olika aktörer, bland annat en träningsanläggning med simbassäng, badmintonhall, friidrottshall, gym och ett friluftscenter för utomhusaktiviteter. Skolinspektionen har såväl skriftligen som vid intervju bett huvudmannen att redogöra för tillgången till övriga specialsalar och även utrustning för undervisning i de naturvetenskapliga ämnena. Huvudmannen har då uppgett att de har särskilda lokaler med låsbara skåp, ventilation (dragskåp) och rinnande vatten samt att en del utrustning och laborationsmaterial finns och ska kompletteras när de vet det exakta elevantalet för läsåret 2024/25. Huvudmannen har även uppgett att de ser över möjligheten att hyra helt nya laborationslokaler av en grannskola. Detta eftersom ett utsug i skolans egen No-sal behöver repareras. Utredare från Skolinspektionen har vid syn på plats dessutom noterat att No-salen saknar nöddusch.

Skolinspektionen har begärt att huvudmannen ska komplettera sina uppgifter med information om vilken skola de eventuellt kommer att hyra laborationssalar av och ungefär hur många timmar det i så fall kommer att röra sig om. För det fall huvudmannen avser att använda sina egna laborationssalar, har huvudmannen ombetts att redogöra för sin tidsplan för färdigställandet av dessa. Skolinspektionen har även begärt att huvudmannen ska komplettera sina uppgifter om utrustning och material som redan finns samt kommer att införskaffas för undervisning i ämnena biologi, fysik och kemi. Huvudmannen har kortfattat svarat att undervisning i fysik och kemi kommer att bedrivas först under höstterminen 2025 samt att avtal, inköpslistor och beställningar gällande utrustning och material till undervisningen kommer att vara klart vårterminen 2025. Beträffande utrustning och material till undervisning i biologi, där kursen biologi 1 är utlagd under årskurs 1, har huvudmannen uppgett att utrustning och material redan har införskaffats. Huvudmannen har bifogat en orderbekräftelse, av vilken framgår att huvudmannen bland annat har köpt in mikroskop, pipetter, skyddsrockar och skyddsglasögon, glasflaskor, bägare, mätkolvar, glasstavar och blodtrycksmätare för den aktuella undervisningen.

Vad gäller läroböcker och andra lärverktyg uppger huvudmannen att vissa böcker redan har köpts in till den utökade verksamheten. Huvudmannen har bifogat beställningslistor samt redogjort för ett antal ytterligare läroböcker som kommer att inhandlas när huvudmannen vet det exakta elevantalet till de nya programmen/inriktningarna. Huvudmannen uppger vidare att alla elever kommer att ha varsin dator samt att digitala lärverktyg såsom talsyntes, stavningsverktyg, inläsningstjänst och provverktyg erbjuds eleverna vid skolenheten.

Anställning av lärare

Huvudmannen har gett in kopior av anställningsavtal och lärarlegitimationer för den personal som ska undervisa eleverna i den utökade verksamheten. Av handlingarna framgår att huvudmannen har anställt legitimerade och behöriga lärare för undervisningen i de flesta ämnena på de nya programmen/inriktningarna. Av dokumentationen framgår dock att det saknas behöriga lärare för viss undervisning som ska bedrivas under årskurs 1 i ämnena matematik, psykologi samt ledarskap och organisation. Det saknas vidare legitimerade och behöriga lärare för viss undervisning under årskurs 1 i ämnena engelska, svenska och moderna språk tyska.

Huvudmannen uppger att de obehöriga lärarna som är tilltänkta att undervisa i matematik och psykologi läsåret 2024/25 har undervisat i ämnena under många år och är mycket skickliga i ämnena. Beträffande läraren som ska undervisa i psykologi tillägger huvudmannen att ifall det inte finns intresse hos läraren att utöka sin behörighet, så kommer huvudmannen att efterlysa en lärare med legitimation och behörighet i ämnet. Vad gäller den obehöriga läraren som ska undervisa i ledarskap och organisation läsåret 2024/25 uppger huvudmannen att läraren har stor erfarenhet i ämnet genom att läraren driver ett eget företag samt att läraren utbildar sig kontinuerligt och kommer att få specifik kompetensutveckling inom ämnet framgent. Samtliga lärare är sedan tidigare anställda vid skolenheten. Trots att Skolinspektionen uttryckligen bett huvudmannen att redogöra för sina ansträngningar för att anställa lärare med legitimation och behörighet att undervisa i de aktuella ämnena vid den planerade utökningen, har huvudmannen inte svarat på detta.

Huvudmannen uppger vidare att ansökan om lärarlegitimation pågår för den lärare som är tilltänkt att undervisa i moderna språk tyska. Av inkomna studieintyg framgår att läraren har läst ett flertal kurser inom ämneslärarprogrammet med inriktning mot arbete i gymnasieskolan. Av studieintygen framgår däremot inte att läraren har läst någon kurs för behörighet i ämnet tyska. Huvudmannen har inte svarat på Skolinspektionens skriftliga fråga om läraren kommer att få behörighet att undervisa i tyska och, om så inte är fallet, vilka ansträngningar huvudmannen har vidtagit för att hitta en behörig lärare i ämnet. Det framgår att läraren sedan tidigare arbetar vid skolenheten.

Enligt huvudmannen pågår ansökan om lärarlegitimation även för den lärare som ska undervisa i engelska och svenska. Det framgår av bifogat studieintyg att läraren har läst ett flertal kurser inom bland annat engelska, svenska och ett projekt för vidareutbildning av lärare (VAL-projekt). Läraren har dock streck i betyg i flera av de kurser som ingår i VAL-projektet. På en kompletterande fråga till huvudmannen ifall läraren genomfört samtliga kurser med godkänt resultat som läraren behöver för

att erhålla lärarlegitimation med behörighet i engelska och svenska innan höstterminens start, uppger huvudmannen att läraren beräknas bli klar med sin utbildning vårterminen 2025. Huvudmannen uppger vidare att läraren har bedrivit undervisning i engelska hos huvudmannen under många år och visat på stor skicklighet i ämnet. Huvudmannen har inte svarat på Skolinspektionens fråga kring vilka ansträngningar som vidtagits för att försöka rekrytera en behörig lärare till den aktuella undervisningen.

Av utredningen framgår att huvudmannen även har för avsikt att använda sig av obehöriga lärare i den utökade verksamheten för undervisning i några av de ämnen och kurser som ges först under årskurs 2 och 3. Detta gäller undervisning i ämnena fysik, geografi och filosofi. Samtliga tilltänkta lärare är anställda i verksamheten sedan tidigare, bortsett från läraren som ska undervisa i fysik som enligt bifogat anställningsavtal är tillsvidareanställd från och med den 7 augusti 2024.

För undervisning i ämnet företagsekonomi, där kursen företagsekonomi 1 ligger utlagd under årskurs 1 på ekonomiprogrammet, kommer huvudmannen att anlita ett bemannings- och rekryteringsbolag. Enligt huvudmannen kommer läraren att vara anställd av bemannings- och rekryteringsbolaget.

Rättslig reglering

Enligt 2 kap. 35 § skollagen ska det för utbildningen finnas de lokaler och den utrustning som behövs för att syftet med utbildningen ska kunna uppfyllas. Av 15 kap. 17 § skollagen följer att eleverna i gymnasieskolan utan kostnad ska ha tillgång till läroböcker, andra läromedel och andra lärverktyg som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål.

Av 38 § i förordning (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd framgår att det är förbjudet att utan anmälan driva gymnasieskola. Anmälan ska göras till den kommunala nämnden i den kommun där verksamheten ska drivas. En anmälningspliktig verksamhet får påbörjas tidigast sex veckor efter det att anmälan har gjorts, om inte tillsynsmyndigheten bestämmer något annat.

Enligt 2 kap. 13 § skollagen får endast den som har legitimation som lärare eller förskollärare och är behörig för viss undervisning bedriva undervisningen.

Av 2 kap. 17-18 §§ skollagen framgår undantag från bestämmelsen i 2 kap. 13 §. Enligt 2 kap. 18 § skollagen får en annan lärare eller förskollärare bedriva undervisningen om det inte finns någon att tillgå inom huvudmannens organisation som uppfyller kraven enligt 13 § eller om det finns något annat särskilt skäl med hänsyn till eleverna eller barnen. En

sådan lärare eller förskollärare ska vara lämplig att bedriva undervisningen och i så stor utsträckning som möjligt ha en utbildning som motsvarar den utbildning som är behörighetsgivande. En sådan person får bedriva undervisning under högst ett år i sänder. Av förarbetena till skollagen framgår bland annat följande avseende rekrytering av lärare. Handlar det om nyrekrytering bör huvudmannen naturligtvis så långt möjligt anställa lärare och förskollärare med en utbildning avsedd för den undervisning läraren ska bedriva (se prop. 2010/11:20 s. 269).

Enligt 2 kap. 20 § skollagen får enligt huvudregeln endast den som har legitimation anställas som lärare eller förskollärare i skolväsendet utan tidsbegränsning.

Regler om entreprenad inom skolväsendet finns i 23 kapitlet skollagen. Av bestämmelserna framgår bland annat att inom gymnasieskolan får uppgifter som inte är hänförliga till undervisning samt uppgifter som avser undervisning i karaktärsämnen som har en yrkesinriktad eller estetisk profil överlämnas på entreprenad till en enskild fysisk eller juridisk person. Med karaktärsämnen som har en yrkesinriktad profil avses yrkesämnen (se bland annat SOU 2008:112 s. 34 f.). Av bestämmelserna framgår vidare att uppgifter som avser modersmålsundervisning eller studiehandledning på modersmålet, fjärrundervisning samt distansundervisning eller annan undervisning enligt 22 kapitlet skollagen får överlämnas på entreprenad inom gymnasieskolan till en annan huvudman inom skolväsendet.

Skolinspektionens bedömning

Lokaler, utrustning och lärverktyg

Skolinspektionen bedömer att huvudmannen inte uppfyller författningarnas krav avseende att ordna med tillgång till lokaler och utrustning som behövs för att syftet med utbildningen på naturvetenskapsprogrammet inriktning naturvetenskap och samhälle ska kunna uppfyllas under årskurs 2 och 3. Huvudmannen har inte kunnat redogöra för en långsiktig plan för anskaffning av specialsalar för undervisningen som ska bedrivas inom ämnena fysik och kemi på programmet i de aktuella årskurserna. Huvudmannen har inte heller kunnat redogöra för vilken utrustning som behöver införskaffas för undervisningen, bara uppgett att den utrustning som finns ska kompletteras. När Skolinspektionen efterfrågat tydligare uppgifter kring salar och utrustning för undervisningen i fysik och kemi har huvudmannen varken kunnat presentera något underlag som visar vilka specialsalar som kommer att användas (egna eller salar på någon annan skolenhet) eller underlag som visar vilken utrustning huvudmannen har för avsikt att köpa in. Huvudmannen har därmed inte visat att de kommer att ha tillgång till

specialsalar och utrustning som behövs för undervisning inom ämnet fysik och kursen fysik 1a samt ämnet kemi och kursen kemi 1.

Skolinspektionen bedömer att huvudmannen i övrigt har ordnat med utrustning, läroböcker, digitala verktyg och andra lärverktyg som behövs för att syftet med utbildningen ska kunna uppfyllas.

Anställning av lärare

Skolinspektionen bedömer att huvudmannen inte uppfyller författningarnas krav avseende att anställa lärare som är legitimerade och behöriga i de ämnen de ska bedriva undervisning i. Huvudmannen avser att för undervisning på de nya utbildningarna huvudmannen ska starta, i ämnena matematik, psykologi, engelska, svenska, moderna språk tyska samt ledarskap och organisation under läsåret 2024/25 använda obehöriga lärare som sedan tidigare är anställda vid skolenheten. Detta utan att, såvitt framgår, huvudmannen försökt rekrytera legitimerade och behöriga lärare för den aktuella undervisningen. Enligt skollagen är huvudregeln att endast en lärare som är legitimerad och behörig för viss undervisning får bedriva undervisningen. Först när huvudmannen gjort ansträngningar för att rekrytera legitimerad och behörig lärare och inte lyckats att anställa en sådan kan undantagsreglerna för att använda lärare som saknar legitimation och behörighet tillämpas.

Skolinspektionen kan vidare konstatera att huvudmannen avser att använda sig av entreprenad för undervisning i ämnet företagsekonomi, trots att det inte är ett ämne som enligt bestämmelserna i skollagen kan läggas ut på entreprenad. För det fall huvudmannen redan slutit avtal med ett bemannings- och rekryteringsbolag avseende undervisningen, behöver avtalet därför sägas upp. Huvudmannen måste för undervisningen i det aktuella ämnet försöka rekrytera lärare med legitimation och rätt behörighet samt anställa en lärare i egen regi.

Skolinspektionen noterar även att huvudmannen redan nu uppgett att de har för avsikt att använda obehöriga lärare för viss undervisning i ämnen och kurser som är utlagda under årskurs 2 och 3 i den utökade verksamheten. Skolinspektionen vill i denna del påtala att huvudmannen alltid måste försöka rekrytera lärare som är legitimerade och behöriga för den undervisning de ska bedriva. Skolinspektionen förutsätter att huvudmannen, nu när detta påtalats, i god tid inför årskurs 2 och 3 kommer att annonsera efter legitimerade och behöriga lärare för den undervisning där sådana lärare saknas.

Val av ingripande

Skolinspektionen får förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som

följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten (26 kap. 10 § skollagen).

Västerås Entreprenörsgymnasiums verksamhet vid Kopparlundsgymnasiet uppfyller inte författningarnas krav vad gäller lokaler och utrustning samt anställning av legitimerade och behöriga lärare. Det finns därför skäl att förelägga Västerås Entreprenörsgymnasium att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Områden utan konstaterade brister

Förutsättningar att starta utbildningen

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Godkännande för utbildningen

Västerås Entreprenörsgymnasium (817605-8942) har enligt beslut i ärende dnr SI 2023:1028 ett godkännande som huvudman för utökning av gymnasieskola vid Kopparlundsgymnasiet i Västerås kommun. Godkännandet avser utbildning på det nationella ekonomiprogrammet inriktning ekonomi, samhällsvetenskapsprogrammet inriktning beteendevetenskap samt naturvetenskapsprogrammet inriktning naturvetenskap och samhälle. Huvudmannen har även sedan tidigare beslut om godkännande för utbildning vid skolenheten i ärende dnr 37-2010:3183.

Godkännandet är inte förenat med några villkor, annat än att utbildningen får starta tidigast under kalenderåret 2024. Huvudmannen har uppgett att de ska starta utbildning för all den verksamhet som omfattas av tillståndet.

Personal inom elevhälsan

Av utredningen framgår att huvudmannen har ordnat med tillgång till alla kompetenser som ska ingå i elevhälsan. Huvudmannen har sedan tidigare anställt en skolsköterska, en kurator, en specialpedagog och en speciallärare, som redan är verksamma vid skolenheten. Skolsköterskan har utökat sin tjänstgöringsgrad från 85 till 90 procent vårterminen 2024. Vidare framgår att huvudmannen sedan tidigare, genom uppdragsavtal, har ordnat med en skolläkare och en psykolog som ingår i skolans elevhälsa. Både skolläkarens och psykologens uppdrag innebär att de tjänstgör vid skolenheten en till två dagar per termin samt finns tillgängliga för rådgivning en gång per månad. Därutöver kan de tjänstgöra ytterligare vid behov, exempelvis vid särskilda utredningar och behov av handledning till övrig personal.

Huvudmannen har till myndigheten inkommit med utbildningsintyg och i förekommande fall kopior av yrkeslegitimationer, som visar att elevhälsans kompetenser har relevant utbildning och behörighet.

Samråd med lägeskommunen

Av utredningen framgår vidare att huvudmannen den 4 april 2024 har genomfört samråd med Västerås kommun, som är den kommun där utbildningen ska bedrivas.

Rättslig reglering

Enligt 2 kap. 5 § skollagen får enskilda, efter ansökan, godkännas som huvudmän för bland annat gymnasieskola. Ett godkännande ska avse viss utbildning vid en viss skolenhet.

Enligt 2 kap. 25 § skollagen ska det för eleverna i gymnasieskolan finnas elevhälsa. Elevhälsan ska omfatta medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser. Elevhälsan ska främst vara förebyggande och hälsofrämjande. Elevernas utveckling mot utbildningens mål ska stödjas. Elevhälsans arbete ska bedrivas på individ-, grupp- och skolenhetsnivå och ske i samverkan med lärare och övrig personal. Elevhälsan ska vara en del av skolans kvalitetsarbete. Vid behov ska elevhälsan samverka med hälso- och sjukvården och socialtjänsten. För medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser ska det finnas tillgång till skolläkare, skolsköterska, psykolog, kurator och specialpedagog eller speciallärare.

Av 2 kap. 6 a § skollagen följer att huvudmannen ska ha genomfört samråd med den kommun där utbildningen ska bedrivas.

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisad utredning framkommer inte annat än att verksamheten vid Kopparlundsgymnasiet i de delar som avser godkännande för utbildningen, anställning av personal inom elevhälsan samt samråd med lägeskommunen har förutsättningar att starta utbildning i enlighet med författningarnas krav. Ärendet ska därför avslutas i dessa delar.

Beslutet har fattats av utredare Stina Johansson.

Jurist Elina Axelsson har varit föredragande i ärendet.